

Johdanto

Tässä dokumentissa määritellään suositukset Ravintolakoulu Perhon tietoturvallisuuspolitiikan tueksi ohjeistus internetin ja sähköpostin käytöstä. Ohjeistus pohjautuu suoraan Internet-operaattoreiden netikettiin.

Sähköpostin ja internetin käyttäminen, netiketti

Netiketti 14.2.2003

Internet-tietoverkko – tai netti, niin kuin käyttäjät sitä itse kutsuvat – on monin tavoin poikkeuksellinen media. Netin välityksellä voit tavoittaa satoja miljoonia ihmisiä eri puolilta maailmaa, ja verkko on pullollaan niin tietoa kuin erilaista viihdettäkin. Netissä voit tehdä edullisia ostoksia ja sen kautta voi myös asioida monien eri viranomaisten kanssa. Ilman nettiä on vaikea tulla enää toimeen.

Erikoista netissä on se, että kuka tahansa voi perustaa verkkoon omia www-sivuja eli ns. kotisivuja. Sivut näkyvät kaikille maailman muille nettikäyttäjille, joten niillä voi olla satoja tuhansia lukijoita. Kaikki tämä täysin maantieteellisistä rajoista ja etäisyyksistä riippumatta, ympäri vuorokauden.

Jotta netin käyttö olisi kaikille mahdollisimman mukavaa ja hyödyllistä, me operaattorit olemme laatineet yhdessä tämän vapaamuotoisen netiketin eli käyttäytymisohjeen. Se muistuttaa verkon pelisäännöistä, joiden noudattaminen on meidän kaikkien yhteisen edun mukaista.

Ole oma itsesi

Kytkeydy nettiin aina omalla tunnuksellasi ja salasanallasi. Toisen tunnuksen luvaton käyttö on kiellettyä. Jos poistut koneeltasi hetkeksi, käytä salasanasuojattua näytönsäästäjää, jotta kukaan ei pääse lähettämään sähköpostia tai käyttämään verkkoa nimissäsi. Käytä nimi-merkkiä tai esiinny ilman nimeä vain palveluissa, joissa se on yleinen käytäntö.

Ole kohtelias sähköpostia kirjoittaessasi

Sähköposti on oikein käytettynä tehokas viestintäväline. Koska lähetyksen kynnys on alhainen, postilla tulee helposti lähetettyä sellaista, mikä kaduttaa myöhemmin. Älä kirjoita sähköpostissa mitään sellaista, mitä et olisi valmis sanomaan henkilölle kasvotusten. Älä myöskään lähetä vitsejä tai asiattomia viestejä henkilöille, joita et tunne henkilökohtaisesti.

Kunnioita vastaanottajan sähköpostilaatikkaa

Älä tarkoituksella kuormita vastaanottajan postilaatikkaa äläkä välitä saamiasi ketjukirjeitä eteenpäin. Harkitse ennen liitetiedostojen lähettämistä, ovatko ne todella tarpeellisia ja onko vastaanottajalla oikea sovellus niiden avaamiseksi.

Esiinny harkiten verkkokeskusteluissa

Jos osallistut keskusteluihin verkkosivuilla, chat/irc-kanavilla tai lähetät viestejä keskusteluryhmiin, kirjoita asiallisesti äläkä häiritse tai loukkaa muita. Varmista, että viestisi liittyy ryhmän aiheeseen. Muita häiritsevät tai loukkaavat käyttäjät voidaan mahdollisesti jäljittää myöhemmin, vaikka keskustelu tapahtuisikin nimettömänä. Ongelmatilanteissa ota yhteyttä kyseisen sivuston ylläpitoon.

Noudata operaattorin antamia ohjeita

Jos säilytät sähköpostiviestejä operaattorin palvelimella, poista tarpeettomiksi käyneet viestit ja noudata käyttäjäkohtaisia tilakiintiöitä. Säilytä yhteyteen liittyvää salasanaa huolellisesti, jotta muut eivät saa sitä selville. Älä koskaan luovuta salasanaa verkkokeskustelussa tai kirjoita sitä sähköpostiviestiin.

Huolehdi tietoturvasta

Noudata normaalia huolellisuutta ja varovaisuutta silloin, kun lähetät muille käyttäjille ohjelmatedostoja tai muita tiedostoliitteitä. Tarkista tiedostot virusten varalta ennen niiden lähettämistä. Sähköpostilla tulevat pila- ja onnitteluohjelmat saattavat levittää tietokoneviruksia ja haittaohjelmia, jotka tukkivat sähköpostijärjestelmiä. Siksi niiden avaamisessa on noudatettava suurta varovaisuutta ja harkintaa. Jos viestin otsikko tai tiedostoliitteen nimi näyttää epäilyttävältä, harkitse avaatko viestiä ollenkaan.

Tiedä mihin sitoudut

Verkossa on erilaisia palveluita, joiden käyttäjäksi pitää rekisteröityä. Lue ohjeet huolellisesti ja varmista, että ymmärrät ne, ennen kuin sitoudut mihinkään. Älä koskaan paina Kyllä/Yes-painiketta tai vastaa myöntävästi, ellet ymmärrä kysymystä. Noudata erityistä varovaisuutta käyttäessäsi vieraskielisiä palveluita. Jos palvelu vaatii rekisteröitymistä ja kysyy henkilötietojasi, harkitse mitä tietoja itsestäsi ilmoitat.

Muista lähdekritiikki

Muista, että netissä ei ole julkaisukynnystä, joten kuka tahansa voi julkaista melkein mitä tahansa. Siksi kaikki www-sivuilla oleva ei pidä paikkaansa. Mikäli jokin tarjous tai palvelu kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta, se ei todennäköisesti olekaan sitä. Erityisen arveluttavia ovat sähköpostilla tulevat mainoskirjeet, joissa luvataan huomattavia taloudellisia etuja tai ihmeläkkeitä, jotka saattavat olla Suomen oloissa jopa laittomia tai käyttäjälleen vaarallisia.

Netillä on pitkä muisti

Muista, että kaikki mitä kirjoitat verkkokeskusteluun, sähköpostiin tai omalle www-sivullesi, saattaa olla luettavissa arkistoissa vielä vuosienkin päästä.

LAKI JA NETTI

Vaikka useimmat lait on kirjoitettu ennen tietoverkkojen yleistymistä, lait koskevat myös Internetiä ja sen palveluita. Kaikki sellainen, mikä olisi laitonta muutoinkin, on laitonta myös netissä. Olemassa olevien lakien lisäksi tietotekniikan nopea yleistymisen on pakottanut laatimaan aivan uusia lakeja, joissa huomioidaan verkon erityispiirteitä.

Internet mahdollistaa ennen näkemättömän viestinnän vapauden, mutta siitä seuraa myös vastuuta. Esimerkiksi www-sivun tekijä on aina itse vastuussa sivujensa sisällöstä ja lainmukaisuudesta.

Verkossa toimittaessa voivat kyseeseen tulla muun muassa seuraavat säännökset:

Kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen

Älä esitä verkossa toisesta valheellista tietoa tai vihjausta, joka voisi aiheuttaa vahinkoa, kärsimystä tai halveksuntaa loukatulle. Toisin sanoen: älä laita verkkosivuille herjaavaa aineistoa tai mitään muutakaan sellaista, jota et muussa yhteydessä olisi valmis esittämään ja kestämään myös siitä aiheutuvat seuraukset.

Älä myöskään esitä toisen yksityiselämästä sellaista tietoa, vihjausta tai kuvaa, joka saattaisi aiheuttaa vahinkoa, kärsimystä tai halveksuntaa.

Tekijänoikeus- ja tavaramerkkilaki

Älä levitä Internetissä esimerkiksi kotisivusi kautta aineistoa - kuten musiikkia, tekstiä, valokuvia, piirroksia tai tavaramerkkejä - johon sinulla ei ole oikeutta. Luvaton käyttö saattaa johtaa taloudellisiin korvausvaatimuksiin ja muihin oikeudellisiin seuraamuksiin.

Viestintäsalaisuus

Kansalaisella on perustuslaissa määritelty oikeus luottamukselliseen viestintään. Laki koskee myös sähköpostia ja kaikkea sähköistä viestiliikennettä. Älä siis avaa toiselle vastaanottajalle osoitettuja sähköpostiviestejä ilman henkilön nimenomaista lupaa.

Älä häiritse tietoverkon toimintaa

Tietoverkon, tiedonsiirron, sähköpostin ja muiden verkkopalveluiden toiminnan tarkoituksellinen häirintä tai ylikuormitus on kiellettyä.

Hakkerointi

Vieraaseen tietojärjestelmään tunkeutuminen tai järjestelmän luvaton käyttö - vaikka mitään vahinkoa ei tapahtuisikaan - on rikos, josta voi ankarimmillaan seurata vankeusrangaistus. Jo pelkkä tunkeutumisen tai käytön yrittäminen on kiellettyä.

Virusten kirjoittaminen ja levitys

Virusten kirjoittaminen ja tarkoituksellinen levittäminen on kiellettyä.

Älä lähetä sähköpostimainontaa

Älä käytä sähköpostia markkinointiin, ellei sinulla ole lupaa vastaanottajilta. Laki kieltää koneellisen massalähetyksen yksityishenkilöille yhtä lailla faksilla, kännykkään tekstiviesteinä kuin sähköpostillakin. Tiedottaminen yrityksille, omille asiakkaille tai ystäville, on kuitenkin sallittua. Poista näissäkin tapauksissa vastaanottajan nimi jakelulistalta, jos hän sitä pyytää.

Henkilörekisterin pito

Jos keräät henkilötietoja verkossa tai sivullasi vierailevilta kävijöiltä (esimerkiksi edellyttämällä heiltä rekisteröitymistä), noudata henkilötietolain määräyksiä.

Lapsiporno

Lapsipornon levittäminen ja hallussapito on kielletty riippumatta siitä, missä muodossa aineisto on.

Rasismi

Rasismi ja siihen yllyttäminen on kiellettyä.

Tämän ohjeiston käsittely ja tekijänoikeudet

Tätä tekstiä saa kopioida ja levittää vapaasti.

Ohjeistuksen laadinnan taustalla ovat olleet alla luetellut yritykset ja yhteisöt:

Finnet-liitto ry
Jippii Group Oyj
Elisa Internet Oy
Sonera Oyj

Hyödyllisiä www-sivuja:

Kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies: www.kuluttajavirasto.fi
Mannerheimin lastensuojeluliitto: www.mll.fi
Pelastakaa Lapset ry: www.pela.fi
Poliisi: www.poliisi.fi
Suomen laki/Valtion säädöstietopankki: www.finlex.edita.fi
Tietosuojavaltuutettu: www.tietosuoja.fi